

Hevesi Sándor nyilatkozik a szegedi színigazgató-kérdésről.

Nem mondott véleményt Faragó Ödön ellen.

(A Délmagyarország munkatársától.) A Délmagyarország március 15-iki számában ismertettük azokat az információkat, amelyeket Fodor Jenő a tanács elé terjesztett terveiről és a házikezelésű színház mai állapotáról. Ezek között a tervek között szerepel, hogy a színház élére új művezető igazgatót kell alkalmazni, miután Fodor tanácsnok nincs megelégedve Faragóval. Régi tapasztalatunk, hogy Szeged minden évben, esetleg minden második évben megőröl egy színigazgatót és hogy még mindig vannak, akik a komoly közéleti és esztétikai kritika helyett fékezhetetlen kedvvel szítják ezt az egészen speciális szegedi hangulatot. Megerősített bennünket abban a felfogásunkban, hogy most is ilyen munkáról van szó, hogy a tagadhatalanul jóhiszemű és jóakaró Fodor Jenő nagyrészt egészen másodrendű, kicsinyes okok miatt elégedetlen Faragóval. Hivatkozott azonban egy igen súlyos érvre, Hevesi Sándornak, a Nemzeti Színház igazgatójának a véleményére, aki azonban ma telefonon a következő nyilatkozat közzétételét kérte tőlünk:

— A Délmagyarországban a hélen hivatkozás történt dr. Hevesi Sándornak, a Nemzeti Színház igazgatójának egy nyilatkozatára, amelyben Faragó Ödönnek, a szegedi színház művezető igazgatójának működéséről mondott volna véleményt. Hevesi Sándor annak megállapítását kéri, hogy Faragó Ödön személyéről és működéséről már azért sem nyilatkozhatott, mert egyrészt igazgatói működését nem ismeri, másrészt, mert ilyen irányban kérdést sem intéztek hozzá. Valóban kikérték a véleményét, hogy ki volna alkalmas a szegedi színház igazgatói állására,

azonban a kérdés fellelése olyan formában történt, hogy Faragó Ödön személye kombinációba sem jöhetett s így Hevesi igazgatónak nem is állt módjában, hogy véleményt mondjon róla.

Ez a nyilatkozat elég világos és miután Fodor Jenő nem cáfolta meg a keddi lapunkban megjelent cikk egyetlen állítását sem, amellel bizonyít, hogy a jóhiszemű szenátor Hevesihez már azzal az elhatározással ment, hogy Faragó nem maradhat meg művezető igazgatónak a szegedi színház élén. Így állván a helyzetről, most már felkerestük Faragó Ödönt is, aki azonban kérdéseinkre a következő egészen rövid nyilatkozatot tette:

— Mindazon nyilatkozatok és purparlék, amelyek a színház ügyében annak városi kezelése alatt személyemmel kapcsolatosan megjelentek, olyan természetűek voltak, hogy fájdalmasan bár, a választ el kellett hallgatnom és hagyni kellett tekintélyemnek, multannak és munkásságomnak megtépzását. Még mindig türelemmel várom az időt, amikor én is oda állhatok a nyilvánosság elé és feltárhatom mindazon keserűségemet, amelyek miatt a városi kezelés ideális voltában csalódnom kellett. Azt hiszem, rövidesen alkalmam lesz az egész ügyet teljes nyíltsággal ismertetni.

Faragó Ödön színigazgatói és művezetői működéséről ugyszólván nap-nap után véleményt mondunk. Fölösleges tehát, hogy álláspontunkat újból részletezzük. Tagadhatatlanul a színházhoz értő jó erő, akinek nagy erénye, hogy tud fegyelmezni, aki azonban elkövetett hibákat is, de melyikünk nem követ el, különösen olyankor, ha inog alatta a talaj. Ismervén egyet-mást a szegedi színház tájékán történekből, különösen feltűnt nekünk, hogy Fodor Jenő, aki — ismétljük — jóhiszemű, de rosszul informált és helytelen irányban befolyásolt, a hétfői tanácsülésen amiatt is elégedetlenkedett Faragóval, mert »a társulat tagjairól mindenféle lekicsinylőleg« nyilatkozik és ezzel veszélyeztetli — mondotta Fodor Jenő — a házikezelésű színház érdekeit. Most, hogy Hevesi Sándor nyilatkozatával kapcsolatosan ez az ügy ismét szőnyegre került, az igazság érdekében kénytelenek vagyunk Fodor Jenő egyoldalú információit kiegészíteni. A szegedi színházról több tagját ismerjük, akik évek óta lekicsinylőleg nyilatkoznak a szegedi színigazgatóról. Lekicsinylőleg nyilatkoztak Andor Zsigmondról és lekicsinylőleg nyilatkoznak Faragó Ödönről. Ez nem

veszélyeztetli a színház érdekeit? Beszélgettünk erről a dologról a színház egyik-másik tagjával, akik természetesen nem akarják magukat megnevezni és akiknek véleményét a következőkben összegezzük:

— Sajnos, magunk is tudjuk, hogy a színházról több tagja állandóan vesézi Faragót és ezzel tagadhatatlanul lazítja a fegyelmet a színházban. Látjuk azoknak a szerepét is, akik abban a hitben ringatják magukat, hogy ők lesznek Faragó utódai. Hallunk a munka-

A szegedi vasiparosok is munkához jutnak a hid rekonstrukciójánál.

(A Délmagyarország munkatársától.) A közúti hid restaurálásával kapcsolatban a város tanácsa — mint ismeretes — elhatározta, hogy a speciális szaktudást megkívánó munkákat az állami gépgyárral végezteti el. Az érdekelt szegedi vas- és fémiparosok ezt a tervet sérelmesnek találták és ezért pénteken délelőtt Tonelli Sándor, dr. Pálffy József és Körmeny Mátás vezetésével küldöttségileg jelentek meg a polgármesternél.

A küldöttség nevében Körmeny Mátás ismertette az érdekeltek sérelmeit. Elmondotta, hogy a szegedi vasipar teljesen a csőd szélén áll és ezért indokolt az érdekeltek kérelme, hogy ők is pályázhassanak a hid rekonstrukciós munkáira.

A polgármester válaszában kifejtette, hogy a szegedi vasiparosok tévednek akkor, ha azt hiszik, hogy a hid rekonstrukciója egyszerű szegecselési munkákból áll. A tervezett átalakítási munka még a hidépítésnél is komplikáltabb. Új gerendázat kell, új számítások és így a tanács csak abban a vállalkozóban bízhat meg, aki ilyen munkákat mér készít.

— En is ellene lennék teljes erőmmel, hogy e nagy szaktudást igénylő munkát szegedi iparos tervezze meg és végezze el. Itt lesz

megosztás különböző terveiről. Nekünk, akik csak dolgozni és produkálni akarunk, fájnak ezek a jekenségek, annyival inkább, mert látjuk, hogy a destruktív felülről is támogatják, nem mondjuk, hogy szándékosan, de olyan intézkedésekkel, amelyek közvetve ártalmasak.

Nagyon jó lenne, ha Fodor Jenő igyekeznék mindenirányulag informáltatni magát. Mi pedig most még csak egyetlen mondatot írunk még ide abból az igen sokból, amelyet a társulat tagjaitól hallottunk. Amikor a Tosca színlapját közzétették, az egyik színész, a színházról teljesen távol álló urak jelenlétében a következőket mondta: »Nézd, Cavaradossit nem Faragó énekli«. Ez a színész állandóan lekicsinylőleg nyilatkozik mindegyik szegedi színigazgatóról.

egy fővállalkozó, egy mérnök ember, aki a rekonstrukciós munka szellemi részét végzi el. A kisebb munkáknál természetesen szegedi iparosokat is alkalmazunk.

Berzenczey Domokos műszaki főtanácsos műszaki szempontból világította meg a kérdést. Elmondotta, hogy a város tanácsának egy általános hidátalakítási tervzet áll a rendelkezésére. A tervzet szerint a hidátalakítási munkálatokhoz teljesen új alkatrészek kellenek, amelyeket csak vasgyár állíthat elő. Az alkatrészek beépítése pedig speciális mérnöki munka. Ilyen hidépítő mérnöke csak az állami vasgyárnak van és ezért indokolt, hogy az állami vasgyár végezze el a rekonstrukciós munkálatokat. A város tanácsa azonban kiköli, hogy a kisebb munkákat szegedi iparosok kapják meg.

— Majd az egyetemi építkezéseknél kárpótolva lesznek a szegedi vasiparosok — mondotta vigasztalólag a polgármester.

— En meg az ellenkezőjét látom — válaszolt Körmeny —, de visszatérve a hid átalakítási munkálataira, arra kérem a város hatóságát, hogy mindent kövessen el a szegedi vasipar érdekében.

A polgármester megnyugtató válasza után a küldöttség megnyugodva távozott el.

Vasárnap délelőtt 11 órakor temetik Károlyi Lajost a muzeum előtt.

(A Délmagyarország munkatársától.) Mire ezek a sorok napvilágot látnak, Károlyi Lajos, a szentéletű festő lelke már beleolvadt a nagy mindenségbe, szertefoszlott színfoltta és ha végigfúj a márciusi szellő a fáradt földi vándorok görnyedt alakjain, ki tudja, nem a rajongó lélek egy atomja simítja-e meg azokat, akiket szeretett és akik jók voltak hozzá.

Néhány nap előtt még lapokat küldözgetett, kérte barátait, segítsenek rajta és tegnapelőtt még bizakodva indultunk el hozzá a budapesti Rókus-kórházba, hogy meglátogassuk és vigasztaljuk.

Hosszu írásos procedurák után végre beengedtek a látogatási időn kívül az 51-es kórterembe, ahol Károlyi Lajos feküdt február 28-dika óta sok súlyos beteg között.

Csodálkoztak mindenütt, ahol a festőt kerestem.

— Itt nincsen festő, kérem, mondogatták, itt csak egy Károlyi Lajos nevű ismeretlen egyén fekszik.

Végigmentem a kórtermen, senki, aki még csak hasonlíthatna is rá. Eltűnt. Keresem a gyakornok- orvost, tőle tudtam meg, hogy Károlyi Lajos szerdán csendesen elaludt örökre. Nem beszélt, nem panaszkodott, néma megadással tűrte a sorsát, még a mellette fekvők se tudták, hogy festő volt, művész, a szépség szerelmese, aki sarnit megoldva, áhitattal járt virágos mezőkön.

A 21-es ágy most üres. A mellette fekvő beteg is csak annyit tud, hogy rettenetesen szenvedhetett szegény Károlyi, mert a fogait vicsorgatta. Az utolsó órákban azonban furcsa mozdulatokat figyeltek meg. Mereven egy pontra nézett, azután örült sebességgel elkezdett rajzolni a levegőben, festett. Az utolsó percekig. Színek, fények sugárzottak körülötte. A géniusz még egyszer elébe tárta az örök élet titkát, földöntúli árnyak

suhanó csodáit. Károlyi látta őket, de a tulvilág hirei nem a földre valók és utolsó, talán legszebb alkotását már az Uristen trónusa elé szánta.

A gyakornok-orvostól megtudtam a többit. Károlyi abnormisan legyengült szervezettel, vesekőbántalmakkal került a kórházba. Mindenek előtt fel akarták javítani szervezetét, de kereken és makacsul megtagadta minden állati táplálék magához-vételét. Az energiája fogytán volt, csak a fiatal orvosnak, aki mellette volt éjjel-nappal, nyilatkozott meg, de annak is csak közeli haláláról beszélt. A műtetre hosszú ideig kellett rábeszélni és csak akkor tudott határozni, amikor fájdalmai tűrhetetlenek lettek.

— Minek ez, én meg fogok halni, — hajtogatta, de olyan csendes, nyugodt hangon, mint ahogy mások egy rövid utazásról beszélnek.

A virágok, amelyeket a beteg Károlyinak hoztam, megremegetek a kezemben. Sok mimóza, sok ibolya, Florenz, Nápoly, Venezia hazájából. Ezek a virágok most odasimulnak a halott művész mellé.

— Károlyi még itt fekszik a boncteremben, ma reggel boncoltuk —, mondta az orvos és már jött, hogy lemenjünk a halotthoz.

Kint sütött a nap. Gyerekek kacagtak, játszadoztak. Tele volt a város ibolya-illattal. Itt bent pedig kiterítve feküdt az ember, akinek talán mindenkinél több köze volt a naphoz.

A felismerhetetlenségig megváltozott. A szelid krisztusi arcon keserűség szántott át, fájdalom, bánat és minden, amit hónapokon keresztül elfojtott magában s ahogy ezt a szellemétől elszakadt, légiesen vékony földi hüvelyt néztük —, itt megváltozott a halál.

Pár perc volt az egész, amíg elbucsúztam a boncterem borzalmas környezetében a kedves